

Raadsinformatiebrief

Van	Burgemeester en Wethouder/Burgemeester	Zaak nr.	1093992
Aan	Gemeenteraad	RIB nr.	2022-8
Portefeuillehouder	A.J. Wolthers	Datum	9 februari 2022
Informatie bij	B. Pedawi	Tel. nr.	(035) 629 2456

Onderwerp

Ondersteuning minima na beëindiging Tozo en TONK

Kernboodschap

Het college biedt minima gerichte ondersteuning nu twee landelijke regelingen per 1 oktober 2021 zijn geëindigd. De ondersteuning is aanvullend op bestaande minimaregelingen, bijzondere bijstand en verschillende vormen van schulddienstverlening en bedoeld om het gebruik ervan te optimaliseren. De ondersteuningsrichtingen voldoen aan de beleidskaders die de gemeenteraad op 26 juni 2019 heeft vastgesteld in het beleidsplan 'Minimabeleid op maat vanaf 2020'.

Aanleiding

Op 1 oktober 2021 zijn de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) en de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) beiden geëindigd. Het Rijk heeft aangegeven dat gemeenten vanaf die datum zelf de ondersteuning voor inwoners die geraakt zijn door corona kunnen inrichten. Vanuit de G40 en de VNG is ook het signaal afgegeven dat gerichte ondersteuning voor minima in deze fase van de pandemie gewenst is.

Consequenties

We zien dat er onder een grote groep inwoners door de coronapandemie en de stijgende energieprijzen een grote disbalans is ontstaan tussen het besteedbaar inkomen enerzijds en de vaste lasten anderzijds. Om hier gericht op in te kunnen spelen, hebben we in kaart gebracht hoe we de ondersteuning voor minima willen vormgeven de komende tijd. In het stuk 'Ondersteuning minima na beëindiging Tozo en TONK' is dit beschreven. De huidige minimaregelingen, bijzondere bijstand en verschillende vormen van schuldhulpdiensten blijven uiteraard ook beschikbaar.

De ondersteuning gaat uit van de onderstaande bestaande beleidskaders:

- voorkomen is beter dan genezen. Focus op preventie en vroegtijdige detectie van betaalachterstanden;
- een activerend minimabeleid. Focus op het bevorderen van financiële zelfredzaamheid indien mogelijk.
- werken moet lonen. Focus op het verkleinen van de armoedeval bij werkende armen.

- maatwerk en wederkerigheid zonder willekeur. Focus op maatwerk dat uitgaat van een duurzame verbetering van de situatie van de inwoner, zonder willekeur maar wel met oog voor verschillen.
- duurzame gezonde financiële huishouding. Focus op het bevorderen van een evenwicht tussen het besteedbaar inkomen en de vaste lasten.

We verwachten dat een ruimere groep inwoners de komende tijd een beroep zal doen op de bijzondere bijstand, minimaregelingen of schulddienstverlening. Deze groep zal niet altijd bestaan uit de klassieke minimadoelgroep waardoor vaker maatwerk vereist zal zijn.

In de ondersteuningsrichtingen die we willen uitwerken, komen genoemde kaders duidelijk terug. Sommige ondersteuningsrichtingen (vroegsignalering, zelfstandigen met geldzorgen) hebben we ook eerder al geagendeerd in de corona herstelagenda, echter zonder financiële dekking.

Daarnaast spelen we in op recente ontwikkelingen op de energiemarkt waardoor de vaste lasten van een steeds grotere groep inwoners sterk gestegen is. Ook willen we inwoners gaan ondersteunen met gerichte adviezen voor het omlaag brengen van de vaste lasten en het verkleinen van de armoedeval als ze aan het werk gaan. Verder willen we het maatwerk verder professionaliseren door ontwikkelingen op juridisch vlak toe te passen in de uitvoeringspraktijk. Tot slot besteden we aandacht voor een mogelijke sterke stijging van ondersteuningsaanvragen nu de landelijke regelingen zijn weggefallen.

De plannen zijn een aanvulling op bestaande minimaregelingen, bijzondere bijstand en schulddienstverlening en zijn bedoeld om het gebruik ervan te optimaliseren.

Vervolgtraject

Vooralsnog is geen extra dekking vereist. De ondersteuningsrichtingen worden nog nader uitgewerkt. Mocht de financiële dekking niet uit het lopend budget gedaan kunnen worden, dan zal dit bij de Voorjaarsnota voorgelegd worden.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

P. Torres Barrera

P.I. Broertjes

Bijlage(n):

1. Ondersteuning minima na beëindiging Tozo en TONK (februari 2022)

Deze raadsinformatiebrief is digitaal beschikbaar op [internet](#) onder "Vergaderstukken", B en W-vergadering van 8 februari 2022.

Ondersteuning minima na beëindiging Tozo / TONK

Februari 2022

Zaaknummer 1093992

Inhoud

Inleiding	3
Bestaande beleidskaders minimabeleid	4
Ondersteuningsplannen voor na beëindiging Tozo / TONK.....	5
Bestemming 1- Intensivering vroegsignalering (corona herstelagenda)	7
Bestemming 2- Uitbreiding ondersteuning aan zelfstandigen met geldzorgen (corona herstelagenda).....	8
Bestemming 3-Bestrijding energiearmoede (toezegging T21-107)	9
Bestemming 4- Verlaging vaste lasten (Voorzieningenwijzer).....	11
Bestemming 5- Verkleinen armoedeval (WerkLoont).....	12
Bestemming 6- Uitbreiding maatwerk binnen bestaande wetgeving sociaal domein (Omgekeerde Toets).....	13
Bestemming 7- Bijzondere bijstand.....	14
Bestelling 8 -Uitvoeringscapaciteit	15
Informeel advies van Adviesraad Sociaal Domein en Cliëntenraad Participatiewet	16
Proces bestuurlijke besluitvorming.....	17

Inleiding

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) en Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) zijn beiden per 1 oktober 2021 geëindigd. We verwachten dat de beoogde doelgroep het de komende tijd lastig krijgt. Daarom onderzoeken we momenteel of deze doelgroep aanvullende ondersteuning nodig heeft. Zo nodig, nemen we dit mee bij de behandeling van de Voorjaarsnota.

In eerste instantie zien wij dekking in de niet-gebruikte TONK-middelen. Deze bedragen € 1,3 miljoen (afgerond) en zijn toegevoegd aan de Covid-19-reserve (zie [rib 2021-81](#) en de Evaluatie TONK).

In dit stuk schetsen wij een opzet voor ondersteuning aan minima na beëindiging Tozo/TONK op basis van bestaande beleidskaders.

De Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) was een tijdelijke tegemoetkoming in noodzakelijke kosten voor huishoudens (inclusief zelfstandigen) die te maken hadden met een inkomensterugval en daardoor de noodzakelijke kosten niet meer konden betalen uit het inkomen. De tijdelijke noodmaatregel TONK gold van 1 januari 2021 tot 1 oktober 2021. In deze periode werd een ruimere toegang tot de bijzondere bijstand (Participatiewet) geboden.

Gemeentes hebben via het Gemeentefonds extra incidentele middelen ontvangen van het rijk. Deze middelen zijn vrij besteedbaar en hoeven niet verantwoord te worden.

Ondanks het versoepelen van onze beleidsregels TONK, intensieve en actieve communicatie over de TONK-regeling via de Gooi en Eembode, onze website, beschikkingen Tozo en ondernemersverenigingen, resteert er van de rijksbijdrage TONK nog genoemd bedrag van € 1,3 miljoen.

Uit de contacten met onze inwoners komt het beeld naar voren dat zij wel degelijk geraakt zijn door de coronamaatregelen, en ook te maken hebben met financiële problemen, maar dat ze toch net niet voldeden aan onze voorwaarden om TONK te ontvangen. Wij hebben daarom in juni 2021 onze beleidsregels TONK versoepeld om de regeling te verruimen en meer maatwerk te leveren. We wilden hiermee bereiken dat het TONK- budget dat wij van het Rijk ontvangen hebben ook daadwerkelijk bij deze groep terecht zou komen.

Uit gesprekken met de G40 blijkt dat gemeentes elders in het land aanvullende ondersteuning bieden aan minima en dekking zoeken in de resterende TONK-middelen.

De ondersteuning bestaat voor een groot deel uit bijzondere bijstand omdat deze kosten naar verwachting zullen toenemen nu de rijksregelingen zijn geëindigd.

Bestaande beleidskaders minimabeleid

Het huidige armoede- en schuldenbeleid van Hilversum gaat uit van onderstaande beleidskaders.

Deze kaders zijn op 26 juni 2019 door de gemeenteraad vastgesteld in het beleidsplan ['Minimabeleid op maat vanaf 2020'](#).

- voorkomen is beter dan genezen. Focus op preventie en vroegtijdige detectie van betaalachterstanden;
- een activerend minimabeleid. Focus op het bevorderen van financiële zelfredzaamheid indien mogelijk.
- werken moet lonen. Focus op het verkleinen van de armoedeval bij werkende armen.
- maatwerk en wederkerigheid zonder willekeur. Focus op maatwerk dat uitgaat van een duurzame verbetering van de situatie van de inwoner, zonder willekeur maar wel met oog voor verschillen.
- duurzame gezonde financiële huishouding. Focus op het bevorderen van een evenwicht tussen het besteedbaar inkomen en de vaste lasten.

Het laatste kader is feitelijk een uitwerking van de bestaande kaders maar extra toegespitst op de huidige situatie waarbij veel inwoners die niet tot de klassieke doelgroep minima behoren geconfronteerd worden met een huishoudboekje dat niet meer uitkomt. De stijgende energielasten dragen hierbij aan.

Dit stuk is gebaseerd op bovengenoemde beleidskaders.

De komende maanden wordt nauwkeurig in kaart gebracht of en welke aanvullende ondersteuning voor minima nodig is op basis van de kaders zoals hierboven beschreven.

Ondersteuningsplannen voor na beëindiging Tozo / TONK

Onderstaande bedragen zijn indicatief. Onderstaande plannen zijn aanvullend op bestaande minimaregelingen, bijzondere bijstand en verschillende vormen van schulddienstverlening en zijn bedoeld om het gebruik ervan te optimaliseren.

Bestedingsvoorstel	Omschrijving	Kosten
1. Intensivering vroegsignalering (corona herstelagenda)	Voorkomen dat betalingsachterstanden oplopen tot een problematische schuld door vroegtijdig te signaleren en hulp aan te bieden. Dit kan door een quickfix of het herstellen van het ritme van de betaling van de vaste lasten. Doelstelling is om vanaf 1 januari 2022 van 25 naar 50 huisbezoeken per maand te gaan.	€ 50.000
2. Loket zelfstandigen met geldzorgen (corona herstelagenda)	Uitbreiding van de ondersteuning aan zelfstandigen met geldzorgen. (Bijv. op het gebied van financieringsvraagstukken, coaching, boekhouding).	€ 150.000
3. Bestrijding energiearmoede (T21-107)	Opleiden van uitkeringsgerechtigden tot energiecoaches voor minima en het aanbieden van gratis montage van energiebesparende producten en energiebewust gedrag aan minimahuishoudens.	€ 0 ¹
4. Verlaging vaste lasten (Voorzieningenwijzer)	Adviseren van minima bij het kiezen en aanvragen van allerlei voorzieningen die in belangrijke mate de koopkracht kunnen verbeteren. Daarmee verminderen ook risico's van huurachterstanden, armoede	€ 150.000

¹ Hilversum heeft bij beschikking van 20 januari 2022 een specifieke uitkering (SPUK) ontvangen ten bedrage van ongeveer € 671.886,- voor de aanpak van energiearmoede. Over dit bedrag dient verantwoording afgelegd te worden voor 1 mei 2023.

	en problematische schulden. De adviesmethodiek van De VoorzieningenWijzer richt zich op toeslagen, zorgverzekeringen, inkomstenbelasting, gemeentelijke minimaregelingen, energie en regelingen woningcorporaties. De kosten zijn voor de gebruikerslicentie (3 jr) en trainingen voor medewerkers.	
5. Verkleinen armoedeval (WerkLoont)	Financieel inzichtelijk maken in hoeverre werken loont ten opzichte van een bijstandsuitkering (5 jaar).	€ 50.000
6. Uitbreiding maatwerk (Omgekeerde Toets)	Efficiënter bieden van maatwerk binnen de wetten van het sociaal domein met als bijkomend voordeel mogelijke kostenbesparingen.	€ 50.000
7. Kosten bijzondere bijstand	Vergoeding van noodzakelijke en onvoorziene kosten die voortkomen uit bijzondere omstandigheden. De verwachting is dat het beroep op bijzondere bijstand zal toenemen nu de rijksregelingen zijn geëindigd.	€ 500.000
8. Uitvoeringscapaciteit	De uitvoering van bijzondere bijstand vereist meer capaciteit dan de uitvoering van generieke minimaregelingen.	<u>€ 300.000</u>
Totaal:		€ 1.250.000

Bestemming 1- Intensivering vroegsignalering (corona herstelagenda)

In de corona herstelagenda is onder actiepunten C-1 opgenomen de intensivering van vroegsignalering (voortzetting bestaand beleid). Binnen de herstelagenda is hier geen financiële dekking voor opgenomen omdat ten tijde van het opstellen van die agenda nog niet bekend was of intensivering noodzakelijk zou zijn. Inmiddels is duidelijk dat er door de lockdown van najaar 2021 wederom coronamaatregelen zijn ingesteld die ook inwoners uit Hilversum raken. Zelfstandigen die werkzaam zijn in de media, horeca, cultuur en andere sectoren hebben sinds 1 oktober 2021 geen recht meer op Tozo en lopen daardoor eerder betaalachterstanden op in de maandelijkse kosten van huur, energie, drinkwater en zorgverzekering. De stijging in de energielasten maakt de kans op betaalachterstanden bovendien groter. Om de inwoners die beginnende betaalachterstanden hebben vroegtijdig te kunnen bereiken, willen we het aantal huisbezoeken vroegsignalering uitbreiden van 25 naar 50 per maand. Dit is conform het Plan van Aanpak C1 corona herstelagenda.

Bestaande beleidskaders minimabeleid

- voorkomen is beter dan genezen. Focus op preventie en vroegtijdige detectie van betaalachterstanden;
- een activerend minimabeleid. Focus op het bevorderen van financiële zelfredzaamheid indien mogelijk.
- werken moet lonen. Focus op het verkleinen van de armoedeval bij werkende armen.
- maatwerk en wederkerigheid zonder willekeur. Focus op maatwerk dat uitgaat van een duurzame verbetering van de situatie van de inwoner, zonder willekeur maar wel met oog voor verschillen.
- duurzame gezonde financiële huishouding. Focus op het bevorderen van een evenwicht tussen het besteedbaar inkomen en de vaste lasten.

Bestemming 2- Uitbreiding ondersteuning aan zelfstandigen met geldzorgen (corona herstelagenda)

In de corona herstelagenda is onder actiepunten C-2 opgenomen het gemeentelijk loket voor zelfstandigen met geldzorgen (voortzetting bestaand beleid). Ook hier was geen extra financiële dekking voor opgenomen omdat uitbreiding van de dienstverlening aan zelfstandigen met geldzorgen ten tijde van het opstellen van de agenda nog niet noodzakelijk was. Inmiddels hebben we via lokale ondernemersverenigingen, via Zuidweg & Partners en via inwoners die gebruik maken van Tozo signalen ontvangen dat de liquiditeit en rentabiliteit van deze lokale ondernemers ernstig onder druk staat. En dat deze ondernemingen op het punt van omvallen staan. Dit is in lijn met landelijke prognoses dat het aantal faillissementen na beëindiging van de landelijke ondersteuningsmaatregelen sterk zal stijgen. Momenteel wordt in samenwerking met Zuidweg & Partners een analyse gemaakt van de financiële situatie van enkele zelfstandigen uit verschillende sectoren die te kampen hebben met oplopende belastingschulden. De gemeente zou deze ondernemers extra kunnen ondersteunen door het vergoeden van professionele bedrijfskundige en financiële adviezen. Daarom stellen wij voor om het dienstverleningsaanbod van ons gemeentelijk loket voor zelfstandigen met geldzorgen uit te breiden. Dit is conform het Plan van Aanpak C2 corona herstelagenda. Het dienstenaanbod kan uitgebreid worden met bekostiging van adviezen voor herfinanciering, bedrijfsvoering, boekhouding of coaching. De gemeente Hilversum heeft eerder via MKB-Doorgaan deze aanpalende diensten tijdelijk aangeboden. Dit type ondersteuning is bij ondernemers zeer gewenst.

Bestaande beleidskaders minimabeleid

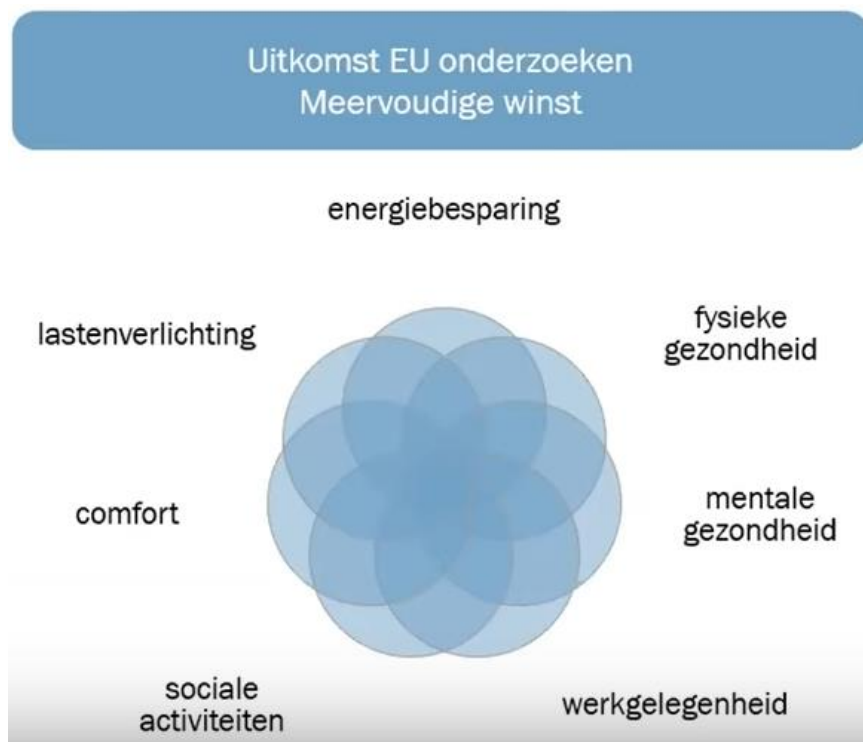
- voorkomen is beter dan genezen. Focus op preventie en vroegtijdige detectie van betaalachterstanden;
- een activerend minimabeleid. Focus op het bevorderen van financiële zelfredzaamheid indien mogelijk.
- werken moet lonen. Focus op het verkleinen van de armoedeval bij werkende armen.
- maatwerk en wederkerigheid zonder willekeur. Focus op maatwerk dat uitgaat van een duurzame verbetering van de situatie van de inwoner, zonder willekeur maar wel met oog voor verschillen.
- duurzame gezonde financiële huishouding. Focus op het bevorderen van een evenwicht tussen het besteedbaar inkomen en de vaste lasten.

Bestemming 3-Bestrijding energiearmoede (toezegging T21-107)

De recente plotselinge stijging van energiekosten in combinatie met de opgave van de energietransitie hebben het fenomeen energiearmoede op de kaart gezet. De rijksoverheid stimuleert verduurzaming van (koop)woningen met subsidies zoals de RREW-regeling. Daarnaast zijn woningcorporaties wettelijk verplicht om sociale huurwoningen binnen een vastgestelde termijn energiezuinig te maken.

Een [recent TNO-rapport](#) meldt:

Ongeveer 40% van de energiearme huishoudens heeft inkomen uit de bijstand of een andere sociale voorziening, ongeveer 40% heeft een pensioen. Energiearme huishoudens zijn gemiddeld relatief klein en hebben gemiddeld een fors lager inkomen dan niet-energiearme huishoudens: het gemiddelde jaarinkomen van energiearme huishoudens is minder dan de helft van het gemiddelde jaarinkomen voor de bevolking als totaal. Energiearme huishoudens in Nederland geven, afhankelijk van de definitie van energiearmoede, gemiddeld 13-20% van hun inkomen uit aan energie, tegenover 5% gemiddeld voor alle huishoudens. Deze hogere kosten worden vrijwel uitsluitend veroorzaakt door hoger gasverbruik onder energiearme huishoudens, hetgeen vooral een gevolg lijkt van de gemiddeld mindere energetische woningkwaliteit onder energiearme huishoudens.

Om de energiearmoede te bestrijden is gekeken naar succesvolle interventies in andere gemeentes, zoals Leeuwarden. We stellen daarom voor om een werkgelegenheidsproject voor uitkeringsgerechtigden op te zetten en dit te koppelen aan de invoering van energiecoaches voor minima. Dit idee is besproken met collega's duurzaamheid,

woningcorporaties (Overleg De Brede Kijk) en Hilverzon. Partijen zijn enthousiast. In het project gaan de energiecoaches voor minima drie keer op huisbezoek om zo duurzaam energiebewust gedrag te stimuleren. De energiecoaches leveren en monteren een pakket aan energiebesparende maatregelen en maken middels een energiemeter financieel inzichtelijk hoeveel geld ze maandelijks kunnen besparen.

In januari 2022 ontvangt de gemeente Hilversum via een specifieke uitkering ongeveer € 700.000,-. Dit geld kan ingezet worden om het project langer voort te zetten.

Bestaande beleidskaders minimabeleid

- voorkomen is beter dan genezen. Focus op preventie en vroegtijdige detectie van betaalachterstanden;
- een activerend minimabeleid. Focus op het bevorderen van financiële zelfredzaamheid indien mogelijk.
- werken moet lonen. Focus op het verkleinen van de armoedeval bij werkende armen.
- maatwerk en wederkerigheid zonder willekeur. Focus op maatwerk dat uitgaat van een duurzame verbetering van de situatie van de inwoner, zonder willekeur maar wel met oog voor verschillen.
- duurzame gezonde financiële huishouding. Focus op het bevorderen van een evenwicht tussen het besteedbaar inkomen en de vaste lasten.

Bestemming 4- Verlaging vaste lasten (Voorzieningenwijzer)

De VoorzieningenWijzer is een door Zorgweb ontwikkelde aanpak die mensen met inkomens tot modaal helpt bij het kiezen en aanvragen van allerlei voorzieningen die in belangrijke mate de koopkracht kunnen verbeteren. Daarmee verminderen de risico's van armoede en problematische schulden. De applicatie is vergelijkbaar met berekenuwrecht.nl maar dan uitgebreid met gunstige energie en telecommunicatieabonnementen en gemeentelijke regelingen. Met deze applicatie kunnen inwoners ervoor zorgen dat ze hun vaste lasten tegen de meest gunstige voorwaarden voldoen. De NIBUD- en bijstandsnormen gaan uit van de laagst mogelijke abonnementsstarieven. In werkelijkheid hebben de meeste minima abonnementen die prijziger zijn. Gebruikers van De VoorzieningenWijzer dienen getraind te worden. Dit kunnen zowel professionals als vrijwilligers zijn. De kosten voor een trainingsdag bedragen € 1.975 excl. BTW en reistijd voor een groep van maximaal 10 personen. Optioneel is er een extra training voor gesprekstechnieken. Deze training beslaat een dagdeel en kost € 875,- excl. BTW voor een groep van maximaal 10 personen, waarbij gesprekstechnieken worden geoefend met een trainingsacteur.

De prijs voor de licentie bedraagt voor de gemeente Hilversum €29.000,- exclusief BTW per jaar, uitgaande van een overeenkomst voor 3 jaar. In het eerste jaar wordt 15% van het jaarlijkse licentiebedrag (€ 4.350,-) in rekening gebracht voor de implementatiekosten.

Bestaande beleidskaders minimabeleid

- voorkomen is beter dan genezen. Focus op preventie en vroegtijdige detectie van betaalachterstanden;
- een activerend minimabeleid. Focus op het bevorderen van financiële zelfredzaamheid indien mogelijk.
- werken moet lonen. Focus op het verkleinen van de armoedeval bij werkende armen.
- maatwerk en wederkerigheid zonder willekeur. Focus op maatwerk dat uitgaat van een duurzame verbetering van de situatie van de inwoner, zonder willekeur maar wel met oog voor verschillen.
- duurzame gezonde financiële huishouding. Focus op het bevorderen van een evenwicht tussen het besteedbaar inkomen en de vaste lasten.

Bestemming 5- Verkleinen armoedeval (WerkLoont)

WerkLoont is een applicatie waarmee klantmanagers de armoedeval kunnen berekenen voor uitkeringsgerechtigden die aan het werk gaan. Hiermee ontstaat financieel inzicht en wordt het duidelijker in hoeverre aan het werk gaan ook loont. WerkLoont is altijd up-to-date met de huidige wet- en regelgeving binnen de sociale zekerheid. Uit een rapport van de Erasmus School of Economics blijkt dat WerkLoont positieve effecten heeft op de uitstroom.

In een ander onderzoek, uitgevoerd in opdracht van het Ministerie SZW is nagegaan wat de invloed van de afbouw van landelijke en decentrale regelingen voor inkomensondersteuning is op het netto-inkomen bij het aanvaarden van werk vanuit de bijstand. Uit dit onderzoek, waarbij gegevens van voorzieningen in 34 gemeenten werden gecombineerd met cijfers over het landelijke inkomensondersteuningsbeleid blijkt dat er in sommige gevallen door samenloop in de afbouw sprake kan zijn van een achtergang in inkomen bij een hoger bruto inkomen.

Deze armoedeval of doorgroeival ontstaat dan vanuit de volgende factoren:

1. De landelijke inkomensondersteuning vormt een groot deel van de totale ontvangen inkomensondersteuning en neemt af naarmate het inkomen stijgt. Het besteedbaar inkomen neemt hierdoor langzamer toe dan het groeiende brutoloon. Dit wordt ook wel de marginale druk genoemd.
2. De afbouw van gemeentelijke regelingen komt bovenop de afbouw van de landelijke inkomensondersteuning. De gemeentelijke regelingen kennen soms een inkomenstoetsgrens, waardoor mensen die een inkomen krijgen dat net hoger is dan deze inkomenstoetsgrens de gemeentelijke toeslagen op hetzelfde moment volledig kunnen verliezen.

Met de applicatie WerkLoont kunnen die gevallen van tevoren geïdentificeerd worden zodat er geen armoedeval optreedt.

Bestaande beleidskaders minimabeleid

- voorkomen is beter dan genezen. Focus op preventie en vroegtijdige detectie van betaalachterstanden;
- een activerend minimabeleid. Focus op het bevorderen van financiële zelfredzaamheid indien mogelijk.
- **werken moet lonen. Focus op het verkleinen van de armoedeval bij werkende armen.**
- maatwerk en wederkerigheid zonder willekeur. Focus op maatwerk dat uitgaat van een duurzame verbetering van de situatie van de inwoner, zonder willekeur maar wel met oog voor verschillen.
- duurzame gezonde financiële huishouding. Focus op het bevorderen van een evenwicht tussen het besteedbaar inkomen en de vaste lasten.

Bestemming 6- Uitbreiding maatwerk binnen bestaande wetgeving sociaal domein (Omgekeerde Toets)

In 2019 heeft de gemeenteraad de notitie Maatwerk en Wederkerigheid in het sociaal domein vastgesteld. Daarin staat dat het sociaal plein de maatwerkdriehoek (Instituut voor Publieke Waarden) toepast. De komende jaren wordt dit afdelingsbreed uitgerold op het sociaal plein.

Een van de drie onderdelen van de maatwerkdriehoek is legitimiteit of regelgeving. Om hier invulling aan te kunnen geven, kunnen medewerkers getraind worden in het gebruik van de Omgekeerde Toets van Stimulansz. Deze methode maakt gebruik van de juridische speelruimte die er tussen de wetten van het sociaal domein is om maatwerk te kunnen leveren.

Het gebruik van maatwerk is een actueel onderwerp dat regelmatig op de politieke agenda staat. Zo zijn er recent nog twee moties aangenomen (maatwerk bij toeslagenouders en kostendelersnorm humaan toepassen) die dit onderschrijven.

Het kabinet heeft ook aangekondigd dat er binnen de PW meer mogelijkheden komen om vorderingen kwijt te schelden. Ook dit vereist vaardigheden van consultants die met de Omgekeerde Toets goed ontwikkeld kunnen worden.

Het principe van de omgekeerde toets is heel eenvoudig. Allereerst wordt gekeken naar wat nodig is. En of dat past binnen de grondwaarden van de diverse wetten. Daarbij wegen we de mogelijke effecten van een besluit in de volle breedte mee. Pas als dit helder is, komt de juridische toets. Hierbij zien we de wetsartikelen als instrumenten om de grondwaarden van de wetten te realiseren.

Zo is maatwerk mogelijk zonder dat het leidt tot willekeur. Ten tweede maakt dit het integraal werken in de gemeente veel makkelijker. Immers, de grondwaarden van de diverse wetten binnen het sociaal domein zijn gelijk. Ten derde is het maatwerk toetsbaar in bezwaar en beroep en voor de accountant. En volledig in lijn met de bedoeling van de wetgever. De methodiek leidt vaak ook tot kostenbesparingen.

Bestaande beleidskaders minimabeleid

- voorkomen is beter dan genezen. Focus op preventie en vroegtijdige detectie van betaalachterstanden;
- een activerend minimabeleid. Focus op het bevorderen van financiële zelfredzaamheid indien mogelijk.
- werken moet lonen. Focus op het verkleinen van de armoedeval bij werkende armen.
- maatwerk en wederkerigheid zonder willekeur. Focus op maatwerk dat uitgaat van een duurzame verbetering van de situatie van de inwoner, zonder willekeur maar wel met oog voor verschillen.
- duurzame gezonde financiële huishouding. Focus op het bevorderen van een evenwicht tussen het besteedbaar inkomen en de vaste lasten.

Binnen de Participatiewet zijn de mogelijkheden voor bijzondere bijstand scherp begrensd. Het moet gaan om noodzakelijke en onvoorziene kosten die uit bijzondere omstandigheden voortkomen en niet op een andere manier vergoed kunnen worden. Een pandemie zoals corona is zo een onvoorziene gebeurtenis die bijzondere bijstand rechtvaardigt. De TONK was ook gebaseerd op de bijzondere bijstand maar had als voordeel dat de regels soepeler gehanteerd mochten worden door gemeentes. Nu de TONK en de Tozo beiden zijn geëindigd, verwachten we dat het beroep op de reguliere bijzondere bijstand zal toenemen.

Bestaande beleidskaders minimabeleid

- voorkomen is beter dan genezen. Focus op preventie en vroegtijdige detectie van betaalachterstanden;
- een activerend minimabeleid. Focus op het bevorderen van financiële zelfredzaamheid indien mogelijk.
- werken moet lonen. Focus op het verkleinen van de armoedeval bij werkende armen.
- maatwerk en wederkerigheid zonder willekeur. Focus op maatwerk dat uitgaat van een duurzame verbetering van de situatie van de inwoner, zonder willekeur maar wel met oog voor verschillen.
- duurzame gezonde financiële huishouding. Focus op het bevorderen van een evenwicht tussen het besteedbaar inkomen en de vaste lasten.

Bestelling 8 -Uitvoeringscapaciteit

Binnen sociaal domein wordt door de toegenomen vraag (o.a. als gevolg van corona) enorme druk op de formatie ervaren. De TONK-middelen kunnen ook tijdelijk als overbrugging dekking geven voor extra personeel. Hiermee kan dan o.a. de dienstverlening van SD1 (uitkeringen) en SD3 (incl. zelfstandigen loket) op pijl worden gehouden en verstrekt. Dit geeft tijd om tot een structurele analyse te komen voor de periode na corona (over 2 a 3 jaar).

Bestaande beleidskaders minimabeleid

- voorkomen is beter dan genezen. Focus op preventie en vroegtijdige detectie van betaalachterstanden;
- een activerend minimabeleid. Focus op het bevorderen van financiële zelfredzaamheid indien mogelijk.
- werken moet lonen. Focus op het verkleinen van de armoedeval bij werkende armen.
- maatwerk en wederkerigheid zonder willekeur. Focus op maatwerk dat uitgaat van een duurzame verbetering van de situatie van de inwoner, zonder willekeur maar wel met oog voor verschillen.
- duurzame gezonde financiële huishouding. Focus op het bevorderen van een evenwicht tussen het besteedbaar inkomen en de vaste lasten.

Informeel advies van Adviesraad Sociaal Domein en Cliëntenraad Participatiewet

Op donderdag 9 december 2021 zijn de Adviesraad Sociaal Domein en de Cliëntenraad Participatiewet van Hilversum geconsulteerd over het voornemen om de resterende TONK-middelen te herbesteden volgens de plannen die in dit document staan beschreven.

De reacties waren positief met de volgende kanttekening: de trainingen voor medewerkers om meer gebruik te kunnen maken van maatwerk zouden eigenlijk structureel onderdeel moeten worden van de deskundigheidstrainingen van personeel. Niet alleen voor een beperkte periode van drie jaar.

Daarnaast zien zij het plan voor aanpak energiearmoede als veelbelovend omdat de focus ligt op het bevorderen van duurzaam energiebewust gedrag bij minima. Ook het voorrekenen van de mogelijke besparingen per huishouden sluit goed aan op de belevingswereld van minima. Ook het feit dat de energiecoach voor minima zelf ter plekke de energiebesparende producten gaat monteren, heeft volgens hen meerwaarde. Zo zal een alleenstaande bijstandsmoeder zonder auto niet zo snel bepaalde werkzaamheden uitvoeren. Als dit door de energiecoach gedaan wordt, verhoogt dat de kans van slagen.

De Adviesraad en de Cliëntenraad zullen ook betrokken worden bij het concretiseren van de plannen.

Proces bestuurlijke besluitvorming

Indien voor de aanvullende ondersteuning voor minima extra financiële dekking nodig zal zijn, dan zal dit bij de Voorjaarsnota 2022 behandeld worden.